

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 20. De voce sexta gementis Turturis? O Rex Gentium: & desideratus earum lapis angularis, qui facis untraq[ue] unum: Veni & salva hominem, quem de limo formasti. Explicatio horum verborum: O ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

LECTIO XX.

De sexta voce Turturis.

s. O Rex gentium, & desideratus earum, 2. Lapis angularis qui factus utraque unum, 3. Veni, & salva hominem, quem de limo formasti.

1. Pari de Rege gentium & desiderato.
 Aperte in facis eloquijs Christus praeclucit specialiter dominatum gentibus: quia scilicet doctrina & fides à populo Israel repudiata, per Apostolorum praedicationem transferre debebat ad gentes: & excutere debebant Apostoli pulverem pedum suorum, in eos qui se fidei verbo indignos redarent. Hi nempe sunt Legati, qui pacem longinquis gentibus laturi erant. Regemq; illis dominatum Iesum Christum annuntiauri, cui humiliter obsequio se lubens subicerent. De his non male interpretatus fueris illud Isa. Ite Angeli veloces ad gentem convulsam & dilaceratam, ad populum terribilem post quem non est alius, ad gentem expectantem & concultam, cuius diripiuntur flumina terram. Ut sit sensus: Ite, O Angeli, id est, Legati & Apostoli mei, qui etiam tamquam Angeli, veloces estis ob excellentiam ministerij, ob puritatem vitae, ob promptitudinem obedientiae. Ite, inquam, ad varias gentes & populos, gentes convulsas & dilaceratas à Sarracis, & varijs, ac ereticis, ad populos terribiles & feroces, post quos non sunt alij, quia etiam vos ad illos mitto populos, qui sunt in extrema terra. Ad populos qui censentur vos expectare & desiderare, quia eorum indignitas & miseria videtur exposcere aliquos qui afferant remedium & spem salutis. Flumina inundantia variorum peccatorum conculcaverunt, convulserunt, & vastarunt eos, ite, nunciate eis spem salutis, & certum remedium per Evangelicam praedicationis verbum Christi ergo vox ista est, ad illos qui legatione pro ipso funguntur, ad conversionem gentium. Et implentur adhuc quotidie in illis qui ad ignotas penetrant regiones, ut Evangelicam ibi veritatem nuntiet & animabit us sub iugo demonis varijs erroribus & peccatis oppressis & convulsis, salutem per Christum & eius fidem promittant. Hi utiq; Angeli sunt veloces, & ut nubes volant ad novum Orbem, Non ad fœdas auri & argenti reperendas, aut ad imperium terrenum propagandum, sicut homines hujus saeculi Regib; terrenis obsequio: sed ad medicum animabus pereuntibus, ad reportandum thesaurum caelestem, ad propagandum imperium Christi, ut agnoscat Rex gentium. De his porro omnibus Prophetam recte intelligi, etiam quod sequitur, insinuat: Omnes habitatores orbis qui morantur in terra, cum elevatum fuerit signum in montibus, videbitis & clangorem tubae audietis. Hoc est signum et uicis, quod in gentibus infidelibus ab Apostolis elevatum fuit, & modo adhuc in novo Orbe etiam & plantatur, in vijs publicis, in collibus, in muris & portis. Hinc tandem finit idem Propheta, dicens: In tempore illo deferetur munus Domino exercituum, à populo dirivulso & dilacerato, à populo terribili, post quem non est alius, à gente expectante & concultam, cuius diripiuntur flumina.

na terram eius, ad locum nominis Domini exercituum montem Sion. Quae omnia complentur, dum populi illi rudes & ignoti ad Ecclesiam veniunt, & ad Dominum: illaque agnoscunt Matrem, hunc Patrem & Regem, eiusque in terris Vicarium, in monte Sion, hoc est, in Ecclesia, primatum tenentem venerantur.

Itaque, Iesus Nazarenus, Rex Judaeorum, ex Judaeis ortus, cum à suis repudiatus fuisset, ne regnaret super eos: repudiavit & ipse illos ob indignitatem, tum per Prophetam, dicens: Non populus meus vos, & ego Osa 1. non ero vester. Elegit autem gentes & dilexit, & factus O Rom 9. est Rex gentium. Vocabo, inquit, non plebem meam, plebem meam, non dilectam, dilectam; & non misericordiam diuinam consecutam, misericordiam consecutam. Et erit in loco, ubi dictum est eu: Non plebs mea vos, sibi vocabuntur Filij Dei vivi. Cum vero plenitudo gentium intraverit, tunc Israel salvus fiet. Hac declarat Apostolus varijs locis in Epist ad Romanos, idque oraculis Prophetarum jam olim frequenter insinuat & declaratum aperte fuerat. Quapropter statim ab ortu eius accurrerunt Reges, tamquam primitiae gentium, hominum Regi suo praestituri: ita ut iam ab ortu Regia eius potestas super Gentes & Reges eorum debuerit agnosci, caelo attestante & illos ad Regem hunc ductante. Quamvis maxime post Resurrectionem & Passionem, haec gentium vocatio, & scripto Christi subiectio, perfectus toti innotuerit Orbis, Apostolica clangente tuba, quae ubiuis gentium eam promulgavit. Propterea etiam de ipso dixit Petrus: Oculi eius super gentes respiciunt. Quod literaliter adimpletum quidem arbitrantur in cruce, quando Christus dorso versus Ierusalem crucifixus fuit à Judaeis, tamquam indignus qui respiceret civitatem sanctam. Sed speciali Dei Providentia & decreto factum est, ut Christus tunc Orientem respiceret, & dorsum verteret suis, tamquam repudians eos, oculos vero tam corporis quam mentis ad Gentiles dirigeret, vultumque illum suum iubicibus & cruoris tabo deturpatum ipsis ostenderet, quem deprecarentur, à quo & illuminarentur.

Merito igitur ei Titulus honoris iste assignatur in hac voce gemeatis Turturis: O Rex Gentium! sed quomodo dicitur desideratus earum? Si enim ab illis non fuerit agnitus, quomodo desideratus? Respondeo, hunc esse modum loquendi sacrae Scripturae, ut eum desideratum dicat, qui desiderari debebat. Unde licet Gentes quamdiu infideles cum non desiderarent, tamen quantum in se est, eis desiderabilis erat, tamquam Salvator & Redemptor, quo indigebant. Sicut terra cum arida est, & praerarditate se divellit & findit, dicitur aquam desiderare. Et illud quoque dicimus naturaliter desiderare, quo maxime indigemus, sive quod nobis est utilissimum.

Quinimo, non solum Gentes, sed & tota natura, omnesque creaturae quodammodo eum desiderare videbantur quia, ut loquitur Apostolus: Omnis creatura Christo.

Christus Rex gentium.

Psal. 85.

Christus desideratus Gentium.

Simile.

Omnis creatura Christo.

desidera-
vie.
Ephes. 1.

Deus proposuit in dispensatione plenitudinis tempo-
rum in futurum omnia in Christo, qua in caelo & quae in
terra sunt. Ubi Graecè legunt: *Proposuit recapitula-
re in Christo*; id est, caput & summam redigere in eo
universa. Christus enim est recapitulatio omni-
um operum Dei, visibilium & invisibilium. Ipse
est principium, exemplar, finis, nodus & vinculum,
centrum, vita, salus, & felicitas totius universi.
Ipsam ergo desiderabat omnis creatura, in ipso
quodammodo desicanda; nam in homine omnis
creatura continetur, & desicatur per unionem
Verbi. In ipsum censentur fieri omnes res, quasi
in centrum quod adipisci desiderant, Eodem lo-
quendi modo Apostolus dicit omnem creaturam
expectare revelationem Filiorum Dei, & redem-
ptionem corporis nostri; quia tunc liberabitur à cor-
ruptione, & servitute, quam incurrit ob peccatum
Adæ.

Rom. 8.

Deinde Christus etiam desideratus gentibus dicitur à Prophetis (qui futura quasi presentia aut præterita ob certitudinem denunciant, quia avidissime cum receperunt, amplexate sunt gentes, postquam cum cognoverunt, quasi feliciter amplexentur rem optatissimam, rem quam iam diu desiderarant. Erat enim indicibile gaudium eorum qui ad Christum primitus sunt conversi, quasi nati essent rem omnibus sæculis toto cordis desiderio concupitam. Ideo etiam à Jacob Christus vocatur, *Desiderium col-*

Gen. 49.

lum æternorum; quia nimirum sanctorum omnium, qui pietate emunerunt quasi colles, ipse fuit desiderium, sive in præteritis, sive in futuris sæculis. Quapropter monemur & nos, in eo totum cor, totum desiderium, spem & amorem figere, tamquam in centro omnis nostræ spei, amoris, & desiderij. Dicamus igitur & nos: *O Rex gentium & desideratus easum!* O desiderium collum æternorum. Te desideramus, te amamus, ad te suspiramus. Et si non factis desideramus, da majorem & ferventioris conatute desiderare, desiderando te querere, querendo invenire, inveniendo amare, amando malis nostris edimere, redemptio non iterare. Quia tu es salus & redemptio nostra, divitiarum & thesauri, vita & resurrectio, gloria & felicitas nostra, gaudium cordis nostri, & fructus æterni. Fac ergo venietur in nobis illud. *Domine nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio animæ. Anima mea desideravit te in nocte; sed & mane de precordiis meis vigilabo ad te.*

Isa. 26.

Domine nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio animæ. Anima mea desideravit te in nocte; sed & mane de precordiis meis vigilabo ad te.

LECTIO XXI.

De lapide angulari.

Isa. 28.

Vocatur Christus Lapis angularis, varijs in Scripturæ locis. Sic apud Isaiam de illo dicitur: *Mittam in fundamentum Sion*; id est Ecclesiæ, lapidem angularem probatum pretiosum in fundamento fundatum. *Qui crediderit, non scilicet; volens scilicet statim exhiberi, sed expectet patienter. Sic & Da-*

vid de eodem dicit: *Lapide quem reprobarerunt & Psal. 117. discantes, hic factus est in caput Anguli.* Similiter & Eph. 2. Apostolus sic scribit: *Iam non estis hospites & advena sed estis crux Sanctorum, & domestici Dei superedificati supra fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari Lapide Christo Iesu.* Christus itaque fundamentum est fundamentorum, super quo alia superstruuntur fundamenta, secundum visionem Sancti Joannis, qui vidit civitatis novæ Jerusalem duodecim fundamenta, & in ipsis duodecim nomina duodecim Apostolorum Agni. Nos autem sumus tamquam lapides vivi, agglutinati cæmento charitatis & sanguinis Agni, ut coadificemur in templum sanctum Domino. Tunc sionibusque ac pressuris expoliti, suis quique coaptamur locis per manus artificis, disponimus permanere sui sacris ædificijs. Fundamentum ergo in imo Christus, Lapis angularis in imo, & in summo Christus.

Apo. 21.

Huius Lapidis mystici non obscuram habes figuram Zachariæ 3. ubi dicitur: *Eccc Lapis quem dedi Figuram Iesu, super lapidem summi septem oculi sunt. Ecce Zach. 3. ego calabo sculpturam ejus, ait Dominus exercituum & auferam iniquitatem terræ illius in die una.* Audi interpretationem Elefctus fuit Iesus Josedec Sacerdos magnus, ut & Babylone Judæos in Jerusalem rediret, & templum reedificaret. Ostendit vero etiam fuit in visione Lapis fundamentalis templi que velatum perillum representant Christum qui templi spiritualis, hoc est Ecclesiæ, futurus erat fundamentum. Illi porro lapidi in visione ostento cerebantur quasi inculpi septem oculi ad ornatum, sicut solent artifices peritiam quibus operibus oculos inculperet, ut opus sit oculatum & elegans, instat caudæ pavonis; quod solet quandoque in vestibus opere phrygio fieri. Vel sicut in lapide fundamenti solent excavari sigilla, quibus includuntur partes auri vel argenti, in symbolum perpetuitatis. Illa vero sigilla oculi vocantur tum quia erant concavatum quia habebant formam & speciem oculorum. Illi porro oculi designabant septem dona Spiritus sancti, quibus quasi divinis oculis anima Christi erat ornata & oculata, instat lapidis septem oculis distincti & speciosè illustrati. Immo in numero septenario universitas donorum & gratiarum insinuat, quibus anima Christi illustris fuit & exornata. Unde Sanctus Gregorius lib. 20. mor. cap. 16. dicit: *Super lapidem summi septem oculi sunt. Hinc enim lapidi Christo septem oculos habere, est simul omnem virtutem Spiritus septiformis in operatione retinere.* Significatur & providentia, vigilantiaque perfecta, quam habet Christus in Ecclesiæ sua ædificanda & custodienda: quam exercet per septem Angelos primarios, qui Ecclesiæ & orbis præsunt & advigilant. Unde Apocalypsis quinto Agnus habebat. *Oculos septem, qui sunt septem Spiritus Dei missi in omnem terram; & Zachar. 4. septem isti, oculi sunt Domini discurrentes in omnem terram. Et ecce Angeli oculi dicuntur; sunt enim puræ mentes sunt oculi per-*